2e JAARGANG — Nr 495 PRIJS : 6 centiemen Dinsdag 29 October 1918
Woensdag 30 October 1918

DE MORGENBODE

ALGEMEEN NIEUWS- & AANKONDIGINGSBLAD — VERSCHIJNT DAGELIJKS
Opstel- & Beheerraad — Aankondigingsdienst : ANTWERPEN · 241, Dambruggestraat. — GENT : 6-8, Huurdochterstraat.

Komt er Wapenstilstand?

Zal Foch een Wapenstilstand aanneman?

Keulen, 25 Oktober. — Volgens de « Kolnische Zeitung » vernemt de « Zuricher Morgenzeitung » uit Paris :

In de wandelgangen der Kamer verluidt dat er naar aanleiding der laatste gebeurtenissen een wisseling van telegrammen tusschen Clemenceau en maarschalk Foch heeft plaats gehad.

Foch zou in beginsel het mogelijk achten om alle verkregen voordeelen bij een wapenstilstand te verzekeren, voor zoover de vijand daartoe eerlijk en zonder uitvluchten bereid is.

Naar den Wapenstilstand

Keulen, 26 Oktober. — Ter deelneming aan de besprekingen over den wapenstilstand is, volgens een Amsterdamsch bericht der « Kolnische Zeitung », buiten kolonel House ook admiraal Benson in Parijs aangekomen.

De komende Wapenstilstands-voorwaarden

Londen, 27 Oktober : « Times » meldt uit Parijs : De oorlogsraad der Verbondenen in Parijs heeft Donderdag avond zijne beraadslagingen geëindigd. Slechts in het begin der volgende week zullen de wapenstilstandsvoorwaarden misschien openbaar gemaakt worden.

Frankrijk eischt de teruggave van Elzas-Lotharingen

Zurich, 25 Oktober. — Volgens een bericht der « Daily Chronicle » heeft de Fransche regeering in Washington telegrafisch medegedeeld dat ze de ontruiming van Elzas-Lotharingen door Duitschland als voorwaarde voor den wapenstilstand bestempelt.

Italië en de Wapenstilstand

Lugano, 25 Oktober. — De « Giornale d'Italia » geeft als eerste voorwaarde van een wapenstilstand het achteruitgaan van het Oostenrijksch leger tot aan gene zijde van Trente en de Jullische Alpen, evenals vaste waarborgen voor de zeeheerschappij van Italië op de Adriatische zee.

Een Wapenstilstand met Turkije?

Rotterdam, 25 Oktober. — Men meldt uit Parijs : Hier houdt men hardnekkig vast aan het gerucht dat een wapenstilstand in 't zicht is tusschen de Verbondenen en Turkije. Alsdan zou Konstantinopel wel door de Russische Zwarte Zeevloot kunnen bedreigd worden die zich in Duitsche handen bevindt. In de politieke kringen der Verbondenen rekent men zelf met die mogelijkheid.

De Vrede nabij ?

Londen, 27 Oktober. — « Daily News » meldt : Lloyd George heeft in het Verbond der Vakvereenigingen der Entente-landen verklaard dat het einde van den oorlog nabij is.

Fransche Vredesmanifestaties

Basel, 27 Oktober. — Men meldt uit Lyon dat in deze stad alsook in Grenoble groote vredesmanifestaties hebben plaats gevonden.

Aftreden van Ludendorff

Berlijn, 26 Oktober. — Z. M. de Keizer en Koning heeft den generaal van het voetvolk Ludendorff, eerste generaal kwartiermeester, in vredestijd kommandeur der 85e voetvolk brigade, heden door aannemen van zijn ontslag met het wettelijk pensioen ter beschikking gesteld. Terzelfdertijd heeft Z. M. door een genadige dagorde aan den generaal willen bevelen, dat het Nederrijnsche Fusiliers-regiment 39, waarvan de generaal reeds lang de chef is, voortaan den naam generaal Ludendorff zal dragen.

Het Antwoord der Duitsche Regeering aan Wilson

Berlijn, 25 Oktober. — Volgens het « Berliner Tageblatt » kwam het volledige kabinet bijeen voor een langdurige beraadslaging over de nieuwe antwoordnota van Wilson. Naar verluidt, is de regeering niet van plan harerzijds een antwoord op de nota van Wilson te zenden, daar eerst de Entente zich moet uitspreken over het vraagstuk van den wapenstilstand. Echter zal de regeering wel in den Rijksdag een principieele verklaring over haar opvatting aangaande Wilson's nota afleggen.

Beraadslagingen over Wilson's Nota

Berlijn, 26 Oktober. — De officieele tekst der nota van Wilson is thans aan de Duitsche regeering overhandigd. Naar wij vernemen, zal er een beraadslaging over de nota plaats hebben, waarvan de uitslag morgen avond zal bekend gemaakt worden.

De indruk van Wilson's Nota te Weenen

Weenen, 25 Oktober. — De antwoordnota von Wilson heeft de hier reeds laag gezonkene hoop op een spoedige vrede opnieuw doen stijgen. In de politieke kringen is men van meening dat die nota geene onoverkomelijke hindernissen bevat voor de overeenkomst.

Amnestie-Voorstel in Duitschland

Berlijn, 26 Oktober. — Sociaal-demokraten, Polen en Denen hebben in het Huis van Afgevaardigden een voorstel neergelegd, waardoor amnestie voor politieke en militaire straffen geëischt wordt.

Nederlandsche hulp aan België

M. M. van Aalst, president der Nederlandsche Handelsmaatschappij, en Westerman, president der Rotterdamsche Bankvereeniging, hebben het voorstel gedaan een komiteit te stichten dat eene aanzienlijke som aan H. M. de Koningin der Belgen ter beschikking stelt, om het lijden te verzachten van de inwoners der grondgebieden, door de Duitsche troepen ontruimd.

De tusschenkomst van dit nieuw komiteit vooruitstrevende, hebben MM. van Aalst en Westerman reeds aan H. M. de Koningin der Belgen, door tusschenkomst van M. den baron Fallon, minister van Belgie in Den Haag, eene som van een half millioen doen geworden.

De bevrijding van Frankrijk

Den Haag, 27 Oktober. — De « Humanité » schrijft in een artikel dat de bevrijding van het Fransch grondgebied nu hoofdzakelijk op de lijn Metz-Rijsel moet geschieden. Te oordeelen naar den tegenstand die de Duitschers in het gebied van Laon georganiseerd hebben, kan deze taak voor Frankrijk nog lang en zwaar zijn; slechts een geschikt maneuvreeren kan tot het doel leiden; daarom hoopt men dat het doorvoeren van de groote beweging langs de Belgische kust snel tot tastbare successen leiden zal.

Tot Handhaving der Onzijdigheid

Amsterdam, 24 Oktober. — De Nederlandsche hoofdminister verklaarde heden in de Kamer, dat gezien de oorlogshandelingen nabij de Nederlandsche grens gekomen zijn en het overstappen van oorlogvoerenden op Nederlandsch gebied mogelijk is, verhoogde waakzaamheid is geboden om de plichten der onzijdigheid na te komen. Derhalve zijn de verlofgangers van het Nederlandsch leger terug binnengeroepen, tenzij dezen die voor technische studiën of openbaar nut in langwijlig verlof gingen.

De regeering hecht er belang aan, te verklaren, dat er geen aanleiding bestaat tot bijzondere bezorgdheid wegens de verhoudingen van Nederland tot een der oorlogvoerende partijen; zij gelooft niettemin, tot behoud der onzijdigheid krachtiger te moeten voorbereid zijn dan dit vóór eenige dagen het geval was.

Amerika's Leger

Den Haag, 25 Oktober. — Uit Washington wordt gemeld : Er werden reeds 2.300.000 Amerikaansche soldaten ingescheept.

Nederland en de Entente

Londen, 26 Oktober. — De voorteekens vermeerderen, dat er eerlang in Nederland een ernstige Schelde-kwestie zal bestaan. In een hoofdartikel van de « Manchester Guardian » wordt o. a. het volgende geschreven :

De aankomst der geallieerde legers in het Schelde-gebied heeft aan zekere kringen aanleiding gegeven tot booze kritiek der Nederlanden, welke de monding van dezen stroom gesperd houden. Er wordt beweerd, dat de Entente het recht heeft de opening der Schelde af te dwingen. De Entente zou hieraan weinig moreele schade hebben, indien zij in dit geval het nut of de winst boven de rechtvaardigheid stelt. Het blad verdedigt dan de houding van Nederland.

De gebeurtenissen in Hongarië

Budapest, 25 Oktober. — Het bericht, dat de orde in Fiume hersteld is, wordt bevestigd. Hongaarsche troepen hebben de Kroatische ministers gedwongen zich over te geven. De Kroatische troepen werden ontwapend. De verbindingen tusschen den gouverneur van Fiume en de Hongaarsche regeering is hersteld. Graaf Albert Apponyi en graaf Machaël Karolyi komen in aanmerking voor de vorming van het kabinet.

's Namiddags hebben de studenten een optocht gehouden in de straten en een manifest aangeplakt waarin ze de onafhankelijkheid van Hongarië en zijne omkeering tot een vrije moderne staat eischen.

De in het paleis Karolyi plaats gehad hebbende konferentie heeft den ganschen nacht geduurd en het algemeen, geheim stemrecht geeischt ook voor de vrouwen, tevens het dadelijk vrede sluiten doch niet op diplomatieken weg, volledige onafhankelijkheid van Hongarië en dadelijke benoeming van een Hongaarsche minister van buitenlandsche zaken en het breken van het bondgenootschap met Duitschland.

Oorlogsmededeelingen

AAN HET OOSTENRIJKSCH FRONT

Weenen, 27 Oktober. — Aartshertog Jozef is opperbevelhebber van de tegen Italië strijdende Oostenrijk-Hongaarsche troepen benoemd.

DE OORLOG

OFFICIEELE BERICHTEN

DUITSCH BERICHT

Berlijn, 26 Oktober. — Legergroep van kroonprins Rupprecht: In het Leiedal, Zuidwestelijk Deynze en tusschen Leie en Schelde voerde de vijand na hevig vuur, sterke aanvallen uit. Van den noordelijken aanvalsvleugel tot aan de steenweg van Kortrijk op Audenaerde sloegen wij hem voor onze linies af. Hierbij hebben zich het 6e Garde-infanterie regiment onder zijn aanvoerder, Majoor Nadolny, aan de Leie, de 40e Saksische infanteriedivisie, aan de Spitaalsbosschen en het Hesssche infanterieregiment n. 118 onder zijn kommandeur Majoor von Weyrauch, aan de Schelde, bijzonder dapper gedragen, Noordelijk de Schelde brachten wij den vijand, na aanvankelijke geringe terreinwinst, zeer spoedig tot staan; de nieuwe linie tusschen Ingooigem en Avelgem werd niettegenstaande herhaalde aanvallen 's namiddags behouden.

Op het strijdveld hield de vijandelijke artillerie overdag de achter het front liggende, tot hiertoe van den oorlog verschoond gebleven dorpen, onder vuur. Daardoor werden zij grootendeels verwoest. De Belgische bevolking heeft zware verliezen geleden aan dooden en gewonden. Tusschen Schelde en Oise bleef de bedrijvigheid der Engelschen gisteren bij hevige op zich zelf staande aanvallen. Zuidelijk Ffamars dreven wij den vijand door een omsingelend ingezette aanval naar zijne uitgangsstelling terug. Zuidwestelijk Le Quesnoy en noordwestelijk Landrecies mislukten zijne aanvallen voor onze linies.

Legergroep van den Duitschen Kroonprins: Tusschen Oise en Aisne had een groote Fransche aanval plaats op een front van meer dan 60 km. Zijn hoofdstoot richtte zich tegen onze linies tusschen Oise en Serre evenals tusschen Sissonne en de Aisne. Hij poogde zich meester te maken van den Serre- en Souchesektor.

De in den vroegen morgen tusschen Oise en Serre begonnen aanvallen mislukten voor onze linies. 's Namiddags vatte de vijand voet in Villers-le-Sec en op de zuidelijk dier plaatselijkheid gelegene hoogte. Op het overige front werd hij ook 's namiddags afgeslagen en leed zware verliezen onder ons vuur. Aan den Serre- en Souchesektor kon de vijand slechts bij Montiers en Froidmont, bij Vesles en Pierrepont onze linies bereiken. De troepen van generaal vrijh. v. Luttwitz heroverden in een tegenaanval hunne oude stellig. Aan het overige front heeft ons vuur den vijand verhinderd den sektor te overschrijden.

Westelijk de Aisne waren de vijandelijke aanvallen van sterke tankseskaders begeleid. Ze zijn oostelijk Sissonne en beiderzijds La Selve — hier niettegenstaand een zevenmaal herhaalde aanval — volledig mislukt. De vijand zette bijzondere sterke krachten in tusschen Nizy-le-Comte en de Aisne. Voor de westelijk Banogne vechtende 4e Garde-infanteriedivisie liggen alleen 34 stuk geschoten tanks. De soldaat Neuschkiel der 9e batterij van het 6e Garde veldartillerieregiment heeft daarvan 8 tanks, onderofficier Brockmann derzelfde batterij 10 tanks vernietigd.

Op de hoogten westelijk de Aisne drong de vijand in onze stelling binnen om wier bezit over dag hevig gevochten werd. Trots den hoogen krachtinzet kon de vijand hier van zijne inbraakplaats aan het Sachsenwoud (noordwestelijk Herpy) geenerlei voordeelen meer behalen. Er bleven slechts deelen onzer voorste linieën in zijen handen.

Gevechten in het Aisnedal zuidwestelijk Aimagne. De vijand, die bij Ambly Fleury-elijk op den noordelijken Aisneoever opruikte, werd in tegenaanval opnieuw over den stroom geworpen. Oostelijk de Aisne flakkerde de artillerieстrijd slechts voorbijgaand op. Kleine vijandelijke aanvallen dreven onze posten op de noordhelling der hoogte van Grandpré terug; voor 't overige werden ze afgeslagen.

Legergroep Gallwitz: Beiderzijds de Maas bleef de gevechtsbedrijvigheid bij vernielingsvuur en kleine infanteriegevechten. Op den oostelijken stroomoever zuiverden Saksische kompagnieën een uit de laatste gevechten achtergebleven nest van Amerikanen.

Legergroep Herzog Albrecht: Zuidelijk de Selle namen wij bij een suksesvolle onderneming gevangenen.

DUITSCH AVONDBERICHT

Berlijn, 26 Oktober. — In Vlaanderen rustige dag. Kleinere gevechten tusschen Schelde en Oise. Van de Oise tot aan de Aisne heeft de Franschman zijn aanvallen voortgezet. Ten Z. der Oise werden zij na aanvankelijke terreinwinst tot staan gebracht, op het overige breed aanvalsfront zijn zij mislukt.

DUITSCH BERICHT

Berlijn, 27 Oktober. — Legergroep van Kroonprins Rupprecht: In Vlaanderen geen bijzondere gevechtsondernemingen. De vijand zet de vernieling der Belgische dorpen achter het front voort. De in Oliegem en Ingoyghem bij de bescherming door brandbommen in de kelders gevluchte bevolking kwam grootendeels om. Ten Zuiden der Schelde sloegen wij hevige vijandelijke aanvallen tusschen Tamara en Astres in tegenaanval af. In kleinere aanvallen drong de vijand in Engle-Fontaine en Hecque binnen. Uit Hecque werd hij in tegenaanval wederom verdreven.

Legergroep Duitschen Kroonprins: Van de Oise tot aan de Aisne zetten de Franschen hunne aanvallen voort. Aan beide kanten van Origny sloegen wij hem voor onze linies af. De vijand, welke bij Pleine Selve in onze stelling binnendrong, werd op de hoogte ten N.-O. van het dorp afgeslagen. Zijn pogingen om van hier uit door een aanval in noordelijke richting ons front aan de Oise aan het wankelen te brengen, zijn onder groote verliezen voor den vijand mislukt. Origny en de hoogten ten zuid-oosten daarvan werden gehouden. Talrijke tanks des vijands werden vernield. De batterij van luitenant Meyeroefer van het reserve-veldgeschutregiment nr 1 en luitenant Zuppke van het veldgeschutregiment 37, alsook luitenant Otto van het voetvolkregiment nr. 455 hadden daaraan een groot aandeel. In het Serre-vak bleven vijandelijke aanvallen van Mortiers uit voor onze linies steken. Hevige aanvallen op het Souchevak tusschen Froidmont en Pierrepont werden door Posensche en Wurtembergsche regimenten afgeslagen. Tegen den avond sloegen het fusiliers-regiment 37, het grenadiersregiment 119 en het voetvolkregiment 121 hier herhaaldelijk met groote kracht ondernomen aanvallen des vijands af. Aan beide kanten van Sissonne bleef het vijandelijk voetvolk gisteren onbedrijvig. Op de hoogten ten westen der Aisne deed een eigen plaatselijke tegenaanval op het Saksenwoud sterke aanvallen, welke de vijand met groote oogmerken tusschen Nizy-le-Comte en de Aisne ondernomen hadden, mislukken.

Reeds bij het overschrijden der hoogte ten N.-W. van Nizy-le-Comte leed de vijand in ons geschutvuur zware verliezen. Hier alsook ten westen van Banogne zijn de aanvallen des vijands heelemaal mislukt. In het met grachten doorploegde en dicht beboschte terrein ten westen der Aisne duurden de verbitterde gevechten gedurende den dag voort. 's Avonds waren zij in ons voordeel beslist. Zij vonden ongeveer aan den straatweg Banogne-Le Chateau-Porcien en bij Herpy hun einde.

Op het Aisne-front en bij de legergroep Gallwitz aan beide kanten der Maas geen grootere gevechtsondernemingen.

Zuid-Oostelijk krijgsveld.

De bewegingen in achterwaartsche linies loopen planmatig af. In suksesvolle afweergevechten bij Kragocjevak en Jagodine dekten achterhoeden den terugtocht onzer hoofdstrijdkrachten.

FRANSCH BERICHT

Parijs, 26 Oktober. — Gedurende den nacht groote bedrijvigheid van het geschut tusschen de Oise en de Serre. Wij blijven in voeling met den vijand op het gansche front, dat wij gisteren gehouden hebben. Op den zuidelijken oever hebben wij het dorp Mortiers aangevallen dat in onze handen viel na een hevig gevecht, tijdens welk wij 187 gevangenen namen w. o. twee officieren. Ten oosten van de Souche was de nacht gekenmerkt door krachtdadige tegenwerking van het vijandelijk voetvolk. Een zeer hevige strijd ontstond nl. in de omgeving van Petit Caumont. De vijandelijke tegenaanvallen werden verijdeld en wij hielden onze stellingen ten oosten van de rivier. De strijd duurde gisteren op het einde van den dag tusschen Sissonne en Château-Porcien voort. Den weerstand van den vijand brekende namen onze troepen sterke stellingen en de vijand sedert den 17 verdedigde en voortdurend versterkte tusschen Banogne-Recouvrance en de Molen van Herpy. Op een front van 7 kilometers en een diepte, welke op enkele punten drie kilometers bereikt, brachten wij onze linie tot aan den weg van Recouvrance vooruit. Te Condé-les-Herpy, meer op den rechterkant, hebben wij den molen van Herpy veroverd en een weerstandscentrum genomen. Wij namen talrijke gevangenen en maakten veel materieel buit. Toestand zonder verandering op het overige front.

's Avonds. Onze troepen, gesteund door tanks, deden heden een hevigen aanval tusschen Oise en de Serre. De vijand, welke zich krachtdadig aan zijn verdedigingswerken vastklampte, werd teruggeworpen en uit talrijke dorpen verdreven. Wij hebben Pleine-Selve, Parpeville, Chevressiles-Dames veroverd en rukten ten noorden van Pleine-Selve tot aan de zoomen van Courjumelles op. Wij namen talrijke gevangenen. Tusschen Sissonne en Château-Porcien, poogde de vijand gedurende den dag ons onze terreinwinst te ontrukken, zijn aanvallen met groote effektieven, dikwijls herhaald n. h. ten zuiden van Bagnogne en aan den molen van Herpy, zijn op den weerstand onzer troepen gestooten, welke ze overal afsloegen en hun stellingen behouden hebben. Het aantal der door ons sedert gisteren in deze streek genomen gevangenen overschrijdt de 2300. Een enkele onzer divisies maakte voor haar deel verschillende honderden mitrailleuzen buit. Niets te melden op het overige front.

ENGELSCH BERICHT.

Londen, 25 Oktober. — Onze troepen hebben bij een aanval gisteravond Vaudegies aan de Schelde veroverd en ten oosten van dit dorp vorderingen gemaakt. Een tegenaanval van den vijand, in deze streek uitgevoerd, is met goeden uitslag verijdeld. De gevechten in dezen sektor zijn hedenmorgen vroeg hervat. Bij het eindigen van den strijd op gisteren was de tegenstand van den vijand gebroken en bleef het dorp in onze handen. Op het overige gevechtsfront zijn onze troepen op verschillende punten verder voorwaarts gerukt.

Wij hebben Sepmanes, Quéranaing en Reschau veroverd en maakten ons meester van den spoorweg le Quesnoy-Valenciennes van N. W. van le Quesnoy tot oostwaarts van Maing.

Gisteren vielen ons 9000 gevangenen en 160 kanonnen in handen.

ITALIAANSCH GEVECHTSTERREIN.
OOSTENRIJKSCH BERICHT

Weenen, 26 Okt. — Gistermorgen speelden zich in de streek van den Monte Grappa harde gevechten af. Onze afdeelingen vielen niettegenstaande den plassenden regen enkele vakken der buitengewoon sterke vijandelijke stelling vastberaden aan. Zij slaagden erin gewichtige steunpunten te bezetten en in het N. vak van het massief stand te houden en zich op den N. oever der Ornicivier vast te zetten. In het dal van Alano leed de vijand, welke verbitterden tegenstand bood, groote verliezen. Bij het Piave-eiland Papadopoli werden verschillende kleine eilanden bezet en de vijanden, welke ze verdedigden, gevangen genomen. In het vak Pisina, Astiko en Valarsa werden vooruitgeschoven vijandelijke posten opgeheven. Op de hoogvlakte van Schligen voerden Italiaansche en geallieerde patroeljes suksesvolle kleine handgrepen uit. Het getal der sedert 23 Oktober 12 uur middernacht tot 24 Oktober middernacht binnengebrachte

gevangenen bedraagt 84 officieren en 3791 man.

De ongunstige atmosferische gesteltenissen verhinderen de bedrijvigheid in de lucht.

WEENSCH AVONDBERICHT

Weenen, 26 Oktober. — In de zeven gemeenten werden de gevechten, na het mislukken der aanvallen die Italianen en Franschen 's morgens ondernomen hadden, niet voortgezet. Costelijk de Brenta kwam het opnieuw tot een verbitterden tot 's nachts durenden strijd. Brandpunten van den strijd waren weer den Asolone en Perticaberg; zij vielen verscheidene malen in de handen van den vijand om immer opnieuw door tegenaanval heroverd te worden.

Slechts onder zware verliezen konden de Italianen 's avonds op beide bergtoppen voet vatten, daarentegen bleven al de pogingen van den vijand om noord-oostelijk den Perticaberg in onze lijnen te dringen zonder gevolg. Ook nieuwe stormen tegen de Spinaccia mislukten door de dapperheid der verdedigers. In de Alonebekken sloegen onze dekkingstroepen Italiaansche aanvallen af. De houding onzer dapperen was boven allen lof verheven.

Gedurende de gevechten van gisteren, westelijk de Brenta, onderscheidde zich bijzonderlijk het Opper-Hongaarsch infanterieregiment nr 125. Ook werkte gisteren in het Asolone-gebied het Kroatische landweerregiment 27, door zijn zelfstandig deelnemen aan de gevechten in een naburigen sektor, aan de in standhouding van het front mede.

Algemeen word weer de bedrijvigheid der artillerie gepreze, die door haar eendrachtig samenwerken met de infanterie aan het behouden van het slagveld een roemrijk deel nam. Infanterie- en slagvlieseniers namen in de verkenningsbedrijvigheid en in de gevechten een suksesvol aandeel.

Balkonfront. — In Servie gingen wij stapsgewijze in de stellingen van Kragujevac terug.

Op het Albaneesch gevechtsterrein geen groote gevechten.

ITALIAANSCH BERICHT.

Rome, 23 Oktober. — Bij tusschenpoozen geschutsrijd op het bergland en langs den Piave. Ten Noorden van den Col del Rosso, drong een onzer detachementen bij verrassing in een vooruit geschoven vijandelijken post, vernielde alle verdedigingswerken en nam 1 officier en 10 soldaten gevangen. In de vallei van de Assa verspreidden wij Oostenrijksche patroeljes.

Onze vliegers bombardeerden krachtdadig treinen en plaatsen van militaire waarde achter het vijandelijk front op de hoogvlakte van Asiago. Een onzer toestellen wierp 360 kilo bommen op het arsenaal van Pola. Twee vijandelijke vliegers en een kabelballon werden in luchtgevecht neergehaald; een derde viel in brand, door het vuur onzer bijzondere kanonnen.

Gister is eene afdeeling onzer torpedobooten verschenen voor den ingang van de kleine havenplaats St-Jean di Medua. Zij beantwoordde krachtig het levendige vuur der kustbatterijen en mitrailleuses. Een der torpedobooten, onder aanvoering van luitenant Ruggert, drong de haven binnen, torpedeerde het eenige stoomschip, dat zich daar bevond, en keerde toen terug, zonder eenige schade te hebben geleden.

Op Zee

Berlijn, 24 Oktober. — Gedurende de maand September hebben de Middenrijken ongeveer 440,000 ton van de voor den vijand nuttige handelsscheepsruimte in den grond geboord. Volgens de jongste berichten zijn er bovendien 36,000 ton scheepsruimte door onze oorlogsmaatregelen zwaar beschadigd in vijandelijke havens binnengesleept geworden.

UIT GENT

VOOR DE VLUCHTELINGEN. — Het Nationaal Komiteit heeft de eer het publiek te verwittigen dat het uitbetalen van den onderstand en het afleveren der waren voor de vluchtelingen voor de week van 28 Oktober tot 2 November als volgt zal geschieden:

Maandag 's morgens van 1 tot 799; 's namiddags van 800 tot 1499.

Dinsdag, 's morgens van 1500 tot 2199; 's namiddags van 2200 tot 2799.

Woensdag 's morgens van 2800 tot 3299; 's namiddags van 3300 tot 3699.

Donderdag 's morgens van 3700 tot 4099; 's namiddags van 4100 tot 4399.

Vrijdag 's morgens van 4400 tot 4799; 's namiddags van 4800 tot 5099.

Zaterdag, 's morgens van 5100 tot 5399; 's namiddags van 5400 tot einde.

RANTSOENMELKDIENST. — Gezien de tegenwoordige tijdsomstandigheden en de gevolgen, die er uit voortspruiten, bevindt zich de P. B. C. in de onmogelijkheid voorts melk aan de Bevolking van Groot-Gent te rantsoeneeren. Nochtans van zoodra de beschikbare hoeveelheid melk het toelaat zal er opnieuw rantsoenmelk uitgedeeld worden.

Het publiek zal men er van intijds verwittigen.

BRIKETTEN. — Op onderstaande dagen zullen de volgende nummers der P B C-kaart tegen betaling den briketten bon kunnen afhalen, Burgstraat, 26, van 9 tot 11.30 en van 2 tot 4,30 uur.

Te wijk :

Dinsdag 29 Oktober, van 35226 tot 36200;

Woensdag 30 Oktober, van 362001 tot 37300.

Het afhalen geschiedt in de briketten-fabriek, Stropkaai 8, 's morgens van 7 tot 12 uur.

Het rantsoen bedraagt 10 kgr. per persoon met minstens 25 kgr. en hoogstens 150 kgr. per gezin.

SUIKERIJVERKOOP.

Dinsdag 29 Oktober, van 4951 tot 5175.
Woensdag 30 Oktober, van 5176 tot 5400
Donderdag 31 Oktober, van 5401 tot 5700.

STEDELIJKE WINKEL, St-Agneetesstraat. nr 1
Verdeeling der waren :

Dinsdag 29 Oktober: Gendbrugge.

Woensdag, 30 en Donderdag 31 Oktober: St-Amandsberg.

AANGEREDEN. — Zaterdag, rond 10 u. werd Coppeters Marie, 18 jaar, wonende Wolestraat, 87, in de Vlaanderenstraat door een tramrijtuig gevat en ten gronde geworpen. Het meisje kon na verzorging huiswaarts keeren.

ONVOORZICHTIGHEID. — Zondag rond 5 ½ uur ontstond er een begin van brand ten huize van De Cracker, Meersteeg, 3, door benzol in eene brandende lamp te gieten, wat eene ontploffing voor gevolg had. De genaamde Van Geere Juliana, 50 jaar wonende St Catharinastraat, bekwam brandwonden aan armen en beenen. Na de moedige zorgen van geneesheer Van Waesberghe, werd zij naar het gasthuis overgebracht. Vrouw Dumont Maria, 25 jaar, Goude Sterrestraat, 127, die daar ook aanwezig was, bekwam lichte brandwonden aan armen en beenen. Zij is gelukkig huiswaarts kunnen terugkeeren. De brandweer, die snel ter plaats gekomen was, heeft niet moeten werken.

VERKOOP VAN COKES. — Dinsdag, 29 Oktober, 's morgens 32701 tot 33700; 's namidags 33701 tot 35000.

Woensdag, 30 Oktober, 's morgens, 35001 tot 37200; 's namiddags 37201 tot 38100.

Donderdag, 31 Oktober, 's morgens, 38101 tot 39400; 's namiddags 39401 tot 40700.

De aflevering geschiedt in het Gasgesticht, ingang: Gasmeterslaan, telkenmale 's morgens van 7,30 tot 11 uur en 's namiddags van 2 tot 5 uur op verloon van het deel A/B der bruine gezinskaart (kolenkaart) uitsluitelijk op den dag overeenstemmende met de opgeroepene nummers; geen enkele persoon zal op een anderen dag bediend worden, wat ook de reden weze.

De prijs is 3,75 fr. per rantsoen van 50 kgr.

LANDBOUWERSHUIS.

PERELGERSTMEEL. — 750 kilo, toegekend aan de commissie van Nevele.

WERK VAN DEN AKKER. — Toelagen van het Nationaal Komiteit Gent (stad), 11,000 fr.; Brugge 145 fr.; Brugge (stad) 950 fr.; Brugge (St-Andries) 1951 fr.

LANDBOUWLEVEN. — Gezien de omstandigheden is het blad tijdelijk geschorst. Toekomende week zitting gelijk voorgaandelijk.

GENDBRUGGE.

BEVOORRADING. — Opgelet. — Boter: Geen verkoop.

Suikerij: Winkel Kerkstraat.

Dinsdag morgend van 1300 tot 1540, 's namiddags van 1540 tot 17715.

Winkel Beckstraat:

Maandag morgend van 3501 tot 3660, 's namiddags van 3660 tot 3820.

Dinsdag morgend van 3820 tot 3980, 's namiddags van 3980 tot 4165.

Meebrengen: Nieuwe bevoorradingskaart en gepast geld. De prijs is 33 centiemen per rantsoen.

LEDEBERG.

P. B. C. — Al de hieronder opgegeven nummers zijn deze der Boterkaart. Men moet, echter ook drager zijn der Amerikaansche kaart.

SUIKERIJ. — 125 gr. per hoofd aan 17 cent;

Dinsdag morgen van 601 tot 900; 's namiddags van 901 tot 1200.

Woensdag morgen van 1201 tot 1500; 's namiddags van 1501 tot 1800.

Donderdag morgen van 1801 tot 2100; 's namiddags van 2101 tot 2400.

Vrijdag morgen van 2401 tot 2700; 's namiddags van 2701 tot 3000.

Voor de bruine zeep en stekjes, dubbel rantsoen op aanvraag.

BRUINE ZEEP. — 1/4 kgr. aan 4 fr. voor gezinnen tot 3 personen; 1/2 kgr. aan 8 fr. voor grootere gezinnen;

Stekjes. — 2 doosjes per hoofd aan fr. 0.25 't doosje.

ST-AMANDSBERG.

BOTER. — Het publiek wordt verwittigd dat de boterverdeeling tijdelijk geschorst is.

De gewone vergadering heeft Vrijdag te Gent geen plaats gehad. 't Volgende werd aan de drukpers medegedeeld.

Rechterlijke Kroniek

ASSISENHOF VAN BRABANT

Onlangs werden de genaamden Jan-Peter Jacobs en Jan-Baptist Van Campenhout door de Boeistraffelijke Rechtbank verwezen tot 9 en 10 jaar gevang, voor diefstallen. Thans stonden zij terecht voor het Assisenhof van Brabant, beticht van moord op 5 Februari ll. op den persoon van Mad. De Amandel, te Kapellen op den Bosch.

De beschuldigde Van Campenhout doet een omstandig verhaal van de manier waarop de misdaad werd bedreven, en neemt natuurlijk goed zorg zijn makker zooveel mogelijk te bezwaren, zich zelve slechts een gering aandeel toeschrijvend. Mad. De Amandel werd ten harent door de twee kerels aangevallen, geslagen, gekneveld en eindelijk verworgd bij middel eener koord. Er werd eene som van 810 frank uit een koffertje gestolen.

De heeren welsdokters Pirard en Héger hebben bestadigd dat de dood wel door verworging gepleegd was.

Na eene zeer korte pleitrede van eene gerechtskommisie werden de twee beschuldigden ter dood veroordeeld.

BEURS VAN GENT

25 Oktober 1918.

Belgische rent 3 % 77-79; Belgische rent 2 ½ %: 62-63; Congo 4 %: 92.50-93.50; Kasbons Gent 4 ½ % 1917: 510-512,50; Antwerpen 1903: 74.50-76; Gent 1896: 76-77; Luik 1905: 73.50-74.50; Banque Bruxelles 1250 P; Banque Flandre: 1440-1450; Banque Belge pour l'Etranger: 950 P; Caisse de Reports: 1640 G; Banque Gand: 900 P; 897.50 G; Banque Outremer: 910 G; Banque Union Crédit: 650 P; 625 G; Tram Gent kap.: 210 G: 215 P; Tram Gent div.: 127.50-128.75-130-132.50; Tram Gent jouis.: 127.50 P; Filature & Tissage Réunis kap.: 87.50; Gantoise: 1875 G; Lys: 2350 G: Linière Canal: 142,50-147.50; Lièvre: 1400 G; Rumenië 4 ½ %: 87; Russe consolid. 317.50; Rio Light: 452.50 G; Tanga: 157 P.

†

Mevr. wed. FRANS D'ANVERS-DIERICKX en hare kinderen Karel en Helena; Mevr. wed. KAREL D'ANVERS VANDENHENDE; Mevr. wed. DIERICKX-GILSON; M. en Mevr. KAREL D'ANVERS DE SCHEPPER; M. en Mevr. J. VANDENSTEEN-D'ANVERS en hunne kinderen Jan en Suzanne; M. en Mevr. M. MARTENS-D'ANVERS en hunne kinderen, Carlos, Micheline en Jacqueline; M. en Mevr. G. DIERICKX-DONCKELAER en hunne kinderen Suzanna en Raoul; M. KAREL DIERICKX, hebben de eer U het onderstaande te verlaten te melden, dat zij komen te ondergaan door het afsterven van hun teerlievende echtgenoot, vader, zoon, schoonzoon, broeder, schoonbroeder en oom,

MIJNHEER

Frans-Mathias-Pieter D'ANVERS

Nijveraar

geboren te Gent, den 9 Februari 1883 en aldaar overleden na eene korstondige ziekte, den 24 October 1918, voorzien van de Hrl.-Sacramenten der stervenden.

De plechtig lijkdienst, gevolgd door de teraardebestelling in een familiegraf te St Amandsberg, zal plaats hebben Dinsdag morge , den 29 October, om 10,30 uur, in de Hoofdkerk van St-B afs.

Verzoeking tot stilte aan huis, Veerstraat, 71, om 10 uur

De missen voor Dames zullen gelezen worden derzelfden dag van 10 tot 12 uur in de kapel van het H. Sacrament.

Gezien de tijdsomstandigheden worden geen rouwbrieven gezonden. Vrienden en kennis en wordt verzocht dit bericht als uitnoodiging te beschouwen. Noch bloemen, noch kransen.

Burgerlijke Stand

GENT

Overlijdens van 22-23-24-25 Oktober : Joanna De Pelsmaeker, 24 jaar, kleermaakster, Aalst; Pieter Oosterlinck, 2 jaar, Matsstraat, 35; Cesar Hoorebeke, 37 jaar, paswerker, wed. Maria Van Hecke, Melle; Raymond Bruneel, 25 jaar, kuipersgast, Lindenstraat, 49; Elodia Portael, 20 jaar, fabw., wed. Alcius Deriemaeker, Gustaaf Callierlaan, 16; Amelia Bracke, 79 jaar, z.b., wed. Isidoor Van den Vergeete, St-Pietersstraat, 8; Gustaaf Couvin, 25 jaar, fabw., Begonialaan, 1; Mathildis Lesenier, 65 jaar, z. b., wed. Johannes Du Bois, Van Crombruggestraat, 54; Amelia Debrève, 27 jaar, schipperin, echtg. Emile Haimant, Prieelstraat, 58; Edward Wuidaert, fabw., echtg. Elmina Duhayon, Kwakkestraat, 28; Karel Quintenbone, 24 jaar, fabw., echtg. Germana Roosen, Ryhovelaan, 142; Martin De Vuyst, 3 jaar, modelmaker, echtg. Hortensia Geragal; Maria De Wulf, 18 jaar, fabw., Bommelstraat, 79; Ludowina Vanhoolandt, 73 jaar, z. b., echtg. Alois De Groote, Brugsche eenweg, 9; Andreas Vandestuyf, 20 jaar, bediende, Kleine Schoolstraat, 3; Antoneta Deceuninck, 21 jaar, meid, Kortrijksteenweg, 33; Raymond Cornet, 4 m., Van Crombruggestraat, 77; Stephania Van Leeuwen, 43 jaar, z. b., echtg. Ferdinand Henderyckx, Groendreef, 7; Emiel Handeel, 52 jaar, magazijnier, echtg. Adolfine Mecoen, Wollestraat, 35; Emma Buyle, 68 jaar, z. b., echtg. Louis Ficker, Dendermondesteenweg, 86; Gabriella Revyn, 6 jaar, Strepstraat, 27; Gustaaf Deneedt, 36 jaar, meesterkeecht, echtg. Leonia De Pauw, Gasmeterlaan, 136; Henri Caudde, 42 jaar, barbier, echtg. Ida Dobbelaere, Betouw, 113; Pieter Buelens, 21 jaar, schipper, St-Ghislain; Karel Stacinon, 27 jaar, fabw., Cameliastraat, 12; Eugeen Beeckman, 23 jaar, bediende, echtg. Magdalena De Muer, Phoenixstraat, 12; Marie De Wulf, 56 jaar, z. b., wed. A bin Botterman, Ottergemsteenweg, 331; Edumond Tricconi, 60 jaar, metaalbewerker, echtg. Anglica Henry, Land van Waesstraat, 122; Yvonna Deniel, 13 jaar, fabw., IJskelderstraat, 174; Pieter De Groote, 73 jaar, z. b., wed. Maria Pouillard, Maagdenstraat, 14; Alfons De Meulemeester, 63 jaar, schoenmaker, echtg. Hortence Rogge, Raaphuis traat, 76; Prosper Van Putte, 25 jaar, handelsbediende, echtg. Gabriella Roels, Antwerpensteenweg, 27; 1 doodgeboren.

Geboorten van 25 Oktober : Suzanna Campens, Tweebruggestraat, 10; Joannes Deconinck, Colpaertstraat, 15; Julius Doens, Spaarstraat, 18; Laetitia Gyselinck, Nijverheidstraat; Simonna Roseel, Wilderoostraat, 8; Jacob Temmerman, St-Pietersnieuwstraat, 21; 1 onwettig.

ST-AMANDSBERG

Aangif en van 18 tot 25 Oktober

Overlijdens : Sylvie Muylle, 49 jaar, z. b., wed. Henri Jonckheere, Berijahof, 29; Eugenie Calleus, 47 jaar, kloosterlinge, Gentstraat, 5; Irma Verschraegen, 28 jaar, naaister, Antwerpensteenweg, 416; Gabriella Van Damme, 9 jaar, scholierster, Gentbruggestraat, 74; Maria Van den Hende, 44 jaar, huishoudster, wed. Benedikt Van Belle, Oostacherstraat, 161; Lodewijk Raman, 30 jaar, bloemistgast, Dendermondesteenweg, 174; Clementia Anaries, 52 jaar, huishoudster, wed. Karel Volt, Ondernemerstraat, 1; Emilie Neyt, 33 jaar, kloosterzuster, Antwerpensteenweg, 416; Eugeen Capiteyn, 41 jaar, dagloonder, Braeckmanstraat, 5; Adela De Meyer, 13 jaar, scholierster, Heyvaertstraat, 65; Coralie Everaert, 5 jaar, huishoudster, echtg. Richard De Leeuw, Heyvaertstraat, 74; Joanna Monnet, 59 jaar, z. b., echtg. Hendrik Haequaert, Nijverheidstraat, 42; Joanna Grimaert, 54 jaar, huishoudster, echtg. Bernard De Cleene, Antwerpensteenweg, 416; Joseph Matthijs, 19 jaar, student, Verbindingstraat, 19; Leonie Gulland, 18 jaar, modenaaister, Meerschstraat, 6; Rosalia Ruttens, 75 jaar, z. b., wed. Emerik Van der Meeren, Bouwmeesterstraat, 42.

Geboorten : Jeanne Bienvenu, Meerschstraat, 68; Laura Coppenrath, Heyvaertstraat, 20; Dionisia Cueya, Kerkplein, 6; Simonna Heye, Antwerpensteenweg, 246; Renaat Vercammen, Dries bergenstraat, 59.

Huwelijken : Michaël is Van de Keere, bloemistgast, met Germaine Coene, fabw., Engelstraat, 71; Alfons Janssens, houtbewerker, met Alice Duytschaever, fabw., Oostacherstraat, 129; Leo Ryswalt, pasverker, met Augusta Dhont, papierbewerkster, Azalea traat, 10; Joannes Duytschaever, 2 achter, met Elza Buyle, huishoudster, Kunststraat, 82.

Huwelijk-afkondigingen : Gustaaf Maenhout, gemeentebeambte, Heyvaertstraat, 129, en Irma Van den Broecke, z. b., Antwerpsesteenweg, 112; Jules Callier, echtgenoot, Gent, en Rosina De Spiegeleire, vlasbewerk., Verkorlingstraat, 68; Theophiel Broeckhove, kleermaker, Kouterstraat, 19, en Ilida Ruys, vlasbew., Kouterstraat, 3.

Mededeelingen

MELLE.

KONINKLIJKE TENTENT ONSTELLING. — Ingezien de beroerde omstandigheden, wordt de aangekondigde tentoonstelling van Zondag 3 November, tot een latere datum verschoven.

TE KOOPEN: Electrische piano met xylofoon en mandoline; eiken bout. Dés. De Backer, Hundelg steenw., 259. 333

Inkoop van oude mondstukken (tand.), juwelen, zilverwerk, aan hoogste prijs. De Paepe, Brabantdam 80, bij St-Anna. k 26

KLEERVERWEN « La Meilleure » verwen onberispelijk. Hoofdepot voor Vlaanderen buiten Gent, Hubert Slabbaert, Roozen, 132, Lokeren. Beste Waleverf voor blokmakers. Zwart en Acajou. 300

TUBEN, DOOSJES, PARCHEMIN en PAPIER voor cigaretten, ST-BAAFSPLAATS, 16, Gent (285).

CIGARETTENPAPIER EN TUBEN. Ad. Vanden Breen, Slachthuislaan, 17, Gent. 146

KOLEN, 15 fr. de 100 kgr.

VERKORTINGSTRAAT, 73
332) SINT-AMANDSBERG

Uitg : F. Carnoy, Huidevettersstraat, 3, Gent.

Mengelwerk van *De Morgenbode* 67

De Wapens Neer!

door BERTHA VON SUTTNER

—

Ik alleen kon geen smaak vinden in dezen droogen verhaaltrant : Ik wist, dat daarbij eene geheele wereld van gevoelens en gedachten verzwegen werd, die de verhaalde gebeurtenissen in het diepst der ziel van den verhaler gewekt hadden. Toen ik hem daarover eens onder vier oogen sprak antwoordde hij:

« Valscheid? Onoprechtheid? Gebrek aan moed om voor mijne meening uit te komen? Neen, lief kind, je hebt het mis — het is slechts terwille van het fatsoen. Herrinnert je onze huwelijksreis nog, — ons vertrek uit Weenen, het eerste alleenzijn in den wagon — den nacht in het hotel te Praag. Hebt je hier ooit de bijzonderheden van die uren verteld — ooit aan vrienden en familie de gevoelens en aandoeningen van dien rozentijd geschilderd? »

« Neen, zeker niet... maar zulke dingen zwijgt natuurlijk iedere vrouw.... »

« Welnu, Er zijn ook dingen, waarvan iedere man, pleegt te zwijgen. Gij durft van uw mingenot niet reppen, wij niet van ons oorlogslijden. Het eerste kon uwe hoofddeugd — de kuischheid — in gevaar brengen; het laatste de onze — den moed. De weelde der wittebroodsweken en de schrik van het slagveld, daarvan kan immers in fatsoenlijk gezelschap geen « vrouwelijke » vrouw, geen «mannelijken» man iets vertellen. Hoe? wanneer ge soms in verrukking der liefde zoete tranen had vergoten — hoe? — wanneer ik soms onder het zwaaien van de zeis des doods het had uitgegild — hoe zou je voor zulk een zinnelijkheid, hoe zou ik voor zulk een lafhartigheid durven uitkomen? »

« En heb je gegild — heb je gesidderd, Friedrich? mij kan je het gerust zeggen. Ik verzwijg je ook de verborgenheden van mijn mingenot niet, dus mag je — »

« Je de vrees voor den dood bekennen, die ons soldaten op de kampplaats aangrijpt? Hoe zou het anders kunnen zijn? De phrase en de poezie liegt daarover heen — de door phrase en de poezie kunstmatig aangevuurde geestdrift is zelfs in staat de natuurdrift tot zelfbehoud voor een oogenblik te overwinnen — maar slechts voor een oogenblik. Bij den onbeschaafde kan ook nu en dan moord- en vernielzucht den angst voor zijn eigen leven verdrijven, bij den man van eer zal de trots bij machte zijn de uiterlijke openbaring van den angst te onderdrukken... Maar hoe velen van die arme jonge kerels heb ik hooren steunen en jammeren — welke wanhopige blikken, welke door doodsangst verwrongen gezichten heb ik gezien — welke woeste klachten en vloeken en smeekend bidden heb ik vernomen! »

« En dat heeft je zeer gedaan, mijn goede, zachtzinnige man? »

« Dikwijls tot gillens toe, Martha. En toch niet zoo vaak, als het eigenlijke mijne vatbaarheid voor medelijden wel paste. Men zou meenen, wanneer men bij het gezicht van een lijdend wezen, door medegevoel wordt aangegrepen, dat een duizendmaal grooter leed ook een duizendmaal sterker medegevoel moest wekken. Maar het tegendeel gebeurt . de menigvuldigheid verstompt het. Men kan een enkel persoon niet zoo levendig beklagen, wanneer men er om hem heen 999 ziet die even ongelukkig zijn. Maar al gaat ook het vermogen om de smart van anderen te gevoelen een zekeren graad niet te boven — toch is men in staat te denken en te berekenen, dat de onoverzienbare hoeveelheid jammer voorhanden is — »

« Daarloo zijt gij in staat en een paar anderen — maar de meesten denken en berekenen niet. »

* * *

Het was mij gelukt Friedrich tot het besluit te bewegen om den dienst te verlaten. De omstandigheid, dat hij — na zijn huwelijk — nog ruim een jaar gediend en met lof een veldtocht bijgewoond had, beveiligde hem tegen de verdenking, die bij mijne verloving bij mijn vader opgerezen was, dat het geheele huwelijk geen ander doel had dan zijne betrekking te kunnen opgeven. Nu de vrede, waarvan de preliminairen in behandeling waren, wel zou gesloten worden en ons naar alle waarschijnlijkheid lange jaren van vrede te wachten stonden — nu was er in het verlaten van het militair verband niets wat zijne eer kon krenken. Wel was het nog eenigszins stuitend voor Friedrich's fierheid van betrekking en inkomen af te zien, om zooals hij zeide, niets te doen, niets te zijn en niets te hebben, maar zijn liefde voor mij was toch een machtiger gevoel dan zijne fierheid, en hij kon aan mijne beden geen weerstand bieden. Ik verklaarde, dat ik voor een tweeden keer de zielesmart niet zou kunnen weerstaan, die de laatste scheiding mij veroorzaakt had — en dat hij niet zelf zulk een smart nogmaals over ons beiden mocht brengen. De fijngevoeligheid, die hem voor zijn huwelijk met mij deed terugschrikken voor de gedachte van het vermogen zijner vrouw te leven, was thans niet meer in het spel, want wij waren in werkelijkheid zoo één geworden, dat er tusschen « mijn en dijn » geen merkbaar onderscheid meer bestond en verstonden elkander zoo goed, dat hij niet behoefde te duchten, dat ik zijn karakter verkeerd zou beoordeelen. De laatste veldtocht had bovendien zijn afkeer van de moorddadige plichten des oorlogs zoo vergroot en het onbeschroomde uitspreken van dien afkeer had hem daarin zoo bevestigd, dat het verlaten van den dienst hem niet enkel als een inschikkelijkheid voor ons huwelijk geluk, maar tevens als eene bekrachtiging zijner gezindheid, als eene schatting aan zijne overtuiging voor kwam, en derhalve beloofde hij mij in den aanstaanden herfst — dan zouden de vredesonderhandelingen zeker wel afgeloopen zijn — zijn ontslag te nemen.

Wij maakten plan om voor mijn, tegenwoordig bij het bankiershuis Schmitt & Sœhne, belegde vermogen, een landgoed te koopen, welks beheer Friedrich bezigheid zou verschaffen. Daardoor zou het eerste gedeelte van zijne bezorgdheid « niets te doen niets te zijn, en niets te hebben », reeds uit den weg geruimd zijn. Voor het zijn en hebben werd ook raad verschaft.

« Zijn: gepensionneerd Keiz. Kon. overste en een gelukkig mensch — is dat niet genoeg? » vroeg ik. « En hebben: je hebt ons — mij en Rudi en — die nog komen zullen... is dat ook niet genoeg. »

Hij sloot mij lachend in zijne armen.

Voorloopig wilden wij aan mijn vader en de anderen nog niets van onze plannen mededeelen. Zij zouden stellig bezwaren opperen, raad geven, beschuldigingen uitspreken — en dat was thans nog onnoodig. Later zouden wij ons daarover heen kunnen zetten, want waar twee alles in alles zijn, bekommeren zij zich niet om de meening van anderen. Deze zekerheid voor de toekomst die wij verkregen hadden, verhoogde nog het genot van het tegenwoordige, dat toch al zoo voordeelig uitkwam bij den achtergrond van het verledene wanneer wij aan de moeilijkheden dachten die wij hadden doorgestaan... ik kan het slechts herhalen het was een schoone tijd.

Mijn zoon Rudolf, nu een kereltje van zeven jaar, begon lezen en schrijven te leeren, en zijne onderwijzeres — was ik, ik zou geene « bonne » de vreugde gegund hebben — wat het voor haar dankelijk ook niet geweest zou zijn — dezen kleine ziel zich langzaam te zien ontwikkelen en haar de eerste verrassingen van het kennen aan te brengen. Dikwijls vergezelde de kleine ons op onze wandelingen en wij werden niet moede te vragen, welke zijne ontwakende weetgierigheid ons stelde, te beantwoorden. Te beantwoorden zoo goed en in zooverre wij konden. Met leugens beten wij ons niet in. Wij schroomden niet sommige vragen, waarop wij geen antwoord wisten — waarop geen mensch antwoord weet — met een oprecht « dat weet men niet, Rudi » te beantwoorden. In den beginne gebeurde het wel, dat Rudolf, met zulk een antwoord niet tevreden, met zijne vraag nog eens bij tante Marie, bij zijn grootvader of bij — de kindermeid aanklopte, en dan kreeg hij steeds afdoend bescheid. Triomfeerend kwam hij dan bij ons: « U weet niet, hoe oud de maan is? Ik weet het nu: zes duizend jaar — onthoudt het. » Friedrich en ik wisselden een stommen blik. Een geheel boek vol paedagogische klachten en bedenkingen lag in dezen blik en dit zwijgen.

(Wordt voortgezet).